

Intersticiálne pneumónie

Robert Vyšehradský
Klinika pneumológie a ftizeológie

Aktualizácia:

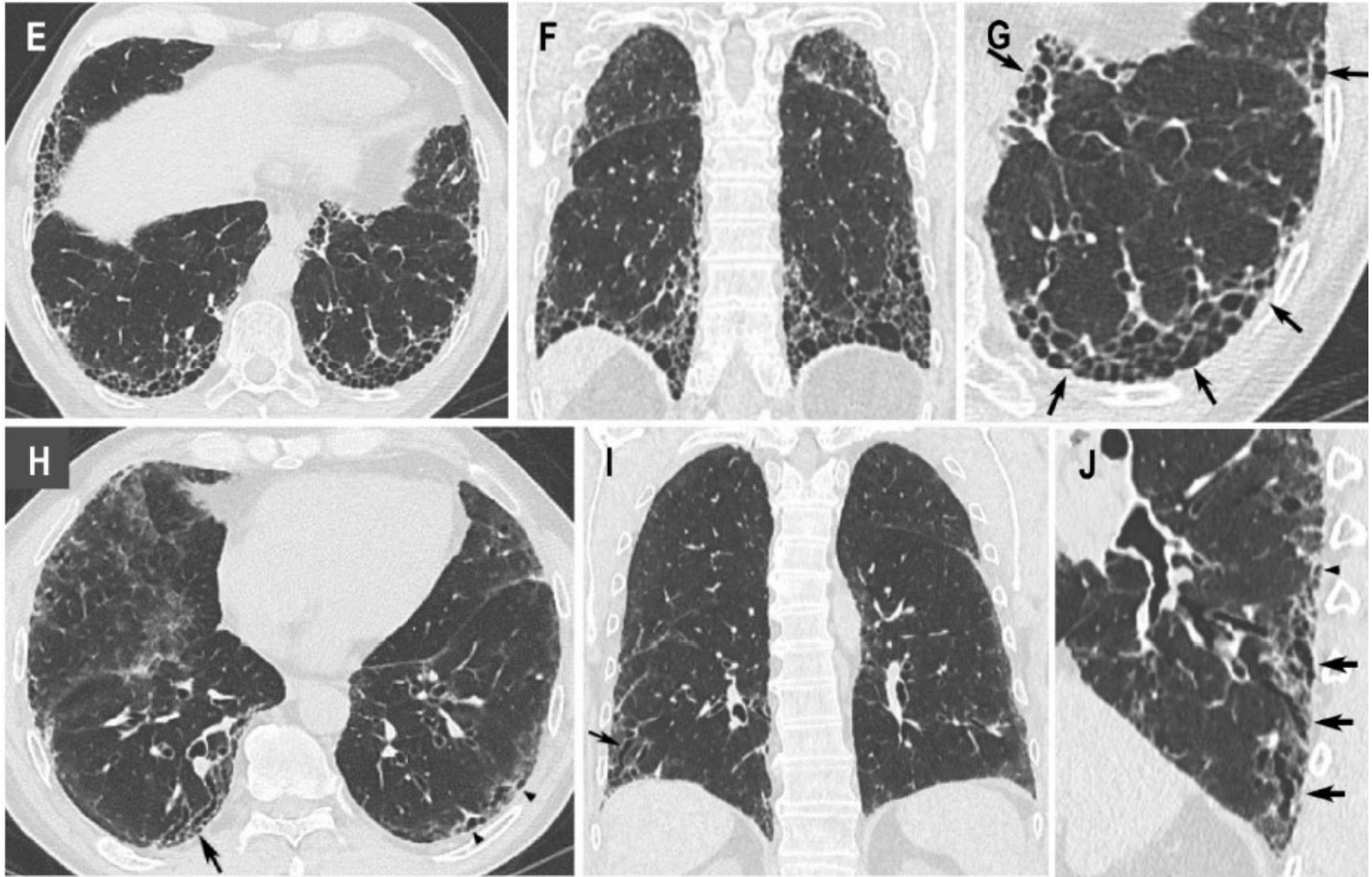
12.10.2025

	Morfologický vzor patologicky a zobrazovacími metódami	Hlavné klinicko-rádiologicko-patologické diagnózy	
		Sekundárne	Primárne / Idiopatické
Interstiálny vzor	Obvyklá IP (UIP)	sek. UIP (<i>napr.</i> , CTD, HP, lieky)	IPF (Idiopatická UIP)
	Nešpecifická IP (NSIP)	sek. NSIP (<i>napr.</i> , CTD >>> HP, lieky)	Idiopatická NSIP
	Bronchiolocentrická IP (BIP)	sek. BIP (<i>napr.</i> , HP >>> CTD, aspirácia, inhalačné expozície, lieky)	Idiopatická BIP (<i>provizórna diagnóza*</i>)
	Difúzne alveolárne poškodenie (DAD)	sek. DAD (viaceré príčiny)	Idiopatická DAD (akútna IP)
	Pleuroparenchýmová fibroelastóza (PPFE)	sek. PPFE (IPF, CTD, HP, lieky, radiácia, transplantácia, infekcie [post-TB], pracovné expozície)	Idiopatická PPFE
	Lymfoidná IP (LIP)	sek. LIP (<i>napr.</i> , CTD, imunodeficit)	Idiopatická LIP
Vzor alveolárneho plnenia	Organizujúca sa pneum. (OP)	sek. OP (<i>napr.</i> , CTD, postinfekčné, lieky, aspirácia)	Kryptogénna OP (Idiopatická OP)
	ILD s respiračnou bronchiolitídou (RB-ILD)	sek. RB-ILD (<i>napr.</i> , fajčenie >>> CTD, lieky, aspirácia, hereditárne)	Idiopatická RB-ILD
	Alveolárna makrofágová pneumónia [†] (AMP)	sek. AMP (<i>napr.</i> , fajčenie >>> CTD, lieky, aspirácia, hereditárne)	Idiopatická AMP
	Raritné choroby s alveolárnym plnením	<i>napr.</i> , akútne a chronické EP, PAP, lipoidná pneumónia	
Iné	Kombinovaný vzor	Viaceré kombinácie (<i>napr.</i> , NSIP + OP, UIP + PPFE)	
	Neklasifikovateľný vzor	Neklasifikovateľné ILD (viaceré nedefinované vzory)	

UIP

Klinické črty	Rádiologické črty
<i>Prezentácia: Chronický nástup s vysokou pravdepodobnosťou progresie a potenciálom rýchleho zhoršenia a akútnej exacerbácie. Rizikové faktory: Častejšie u starších mužov s anamnézou fajčenia, najmä IPF.</i>	Predominantne subpleurálne a bazálne. Fibrotické zmeny vrátane retikulácie, periférnych trakčných bronchiektázií a plástovatenia.

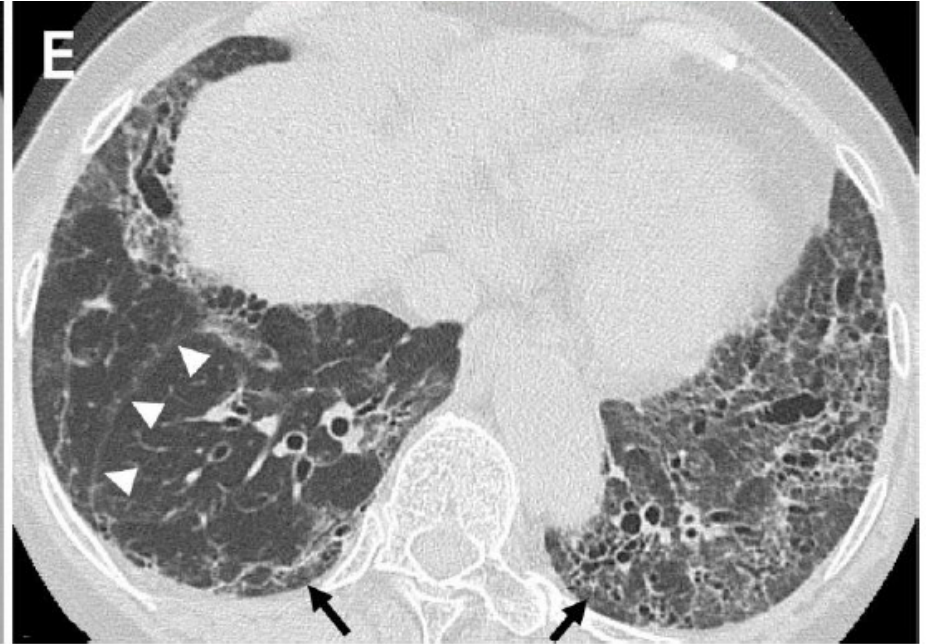
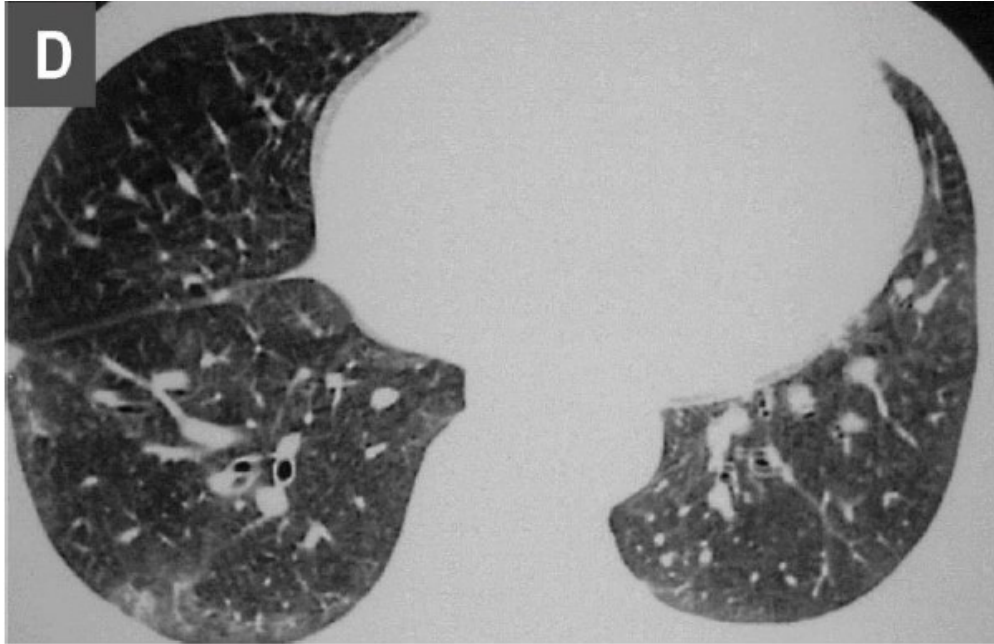
UIP

NSIP

Klinické črty	Rádiologické črty
<i>Prezentácia: Chronický nástup, ale s variabilným rizikom progresie. Potenciál rýchleho zhoršenia, najmä pri súčasnej OP.</i> <i>Rizikové faktory: Častejšie u mladších žien, často s CTD v pozadí.</i>	Prevažne v dolných lalokoch, často so šetrením subpleurálneho priestoru. Opacity mliečneho skla, jemná retikulácia a trakčné bronchiektázie bez veľieho plástu.

NSIP

BIP

Klinické črty	Rádiologické črty
Prezentácia: Nefibrotická BIP: akútny/subakútny nástup, často s respiračnými a systémovými príznakmi. Fibrotická BIP: Chronický nástup, ale s variabilným rizikom progresie. Potenciál rýchleho zhoršenia, najmä pri pokračujúcej expozícii. Rizikové faktory: Žiadna jasná predilekcia veku alebo pohlavia. Pozitívna anamnéza expozície antigénom asociovaným s HP.	Nefibrotická BIP: Centrilobulárne uzlíky mliečneho skla, mozaikovitá distribúcia denzity a/alebo air trapping. Fibrotická BIP: Peribronchovaskulárne uzlíky mliečneho skla, trakčné bronchiektázie, mozaikovitá distribúcia denzity , air trapping, príznak troch denzít. Znaky sa môžu prekrývať s nefibrotickou BIP.

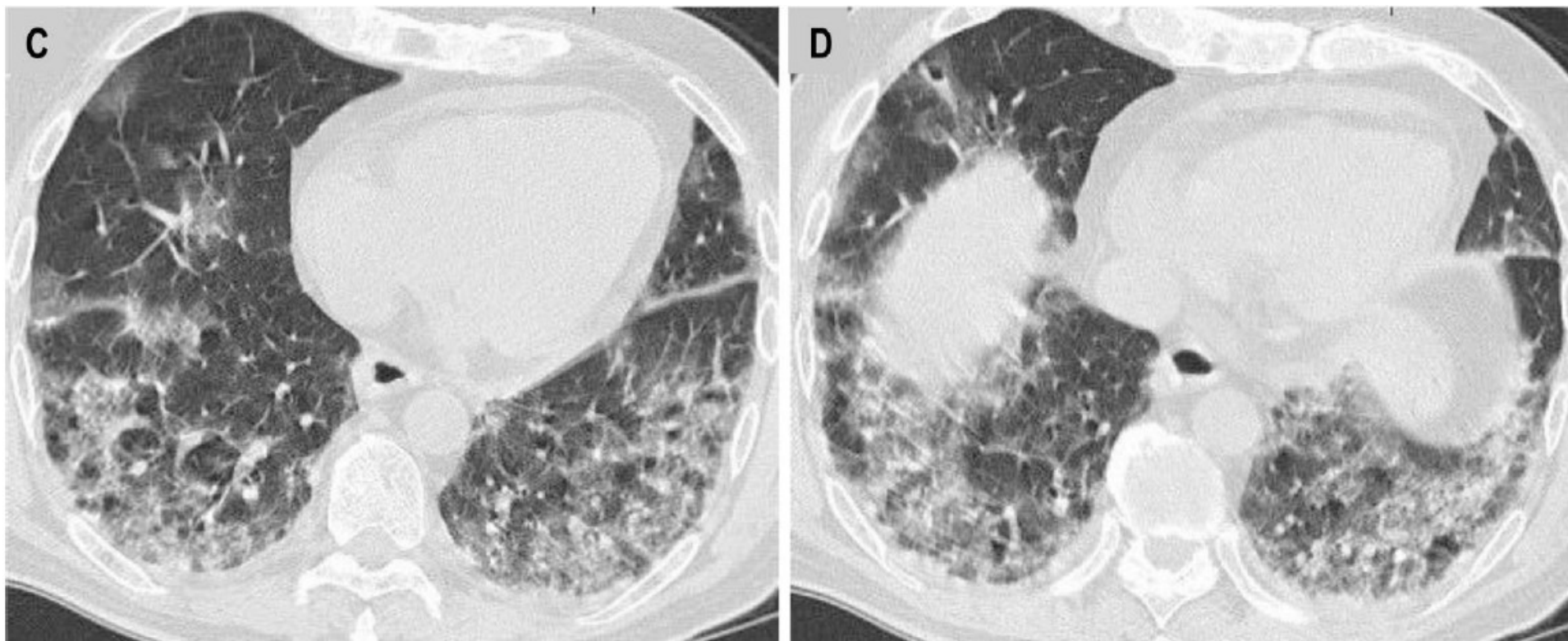
BIP

DAD

Klinické črty	Rádiologické črty
<i>Prezentácia: akútne zhoršenie s vysokou pravdepodobnosťou reziduálnej fibrózy a potenciálom pre pokračujúcu progresiu.</i> <i>Rizikové faktory: Líšia sa v závislosti od etiológie (napr. sepsa, aspirácia, pneumónia, CTD-ILD).</i>	Mapovité alebo difúzne opacity mliečneho skla, ktoré môže časom progredovať do fibrózy s výraznými trakčnými bronchiektáziami, prestavbou architektoniky a plástovatením.

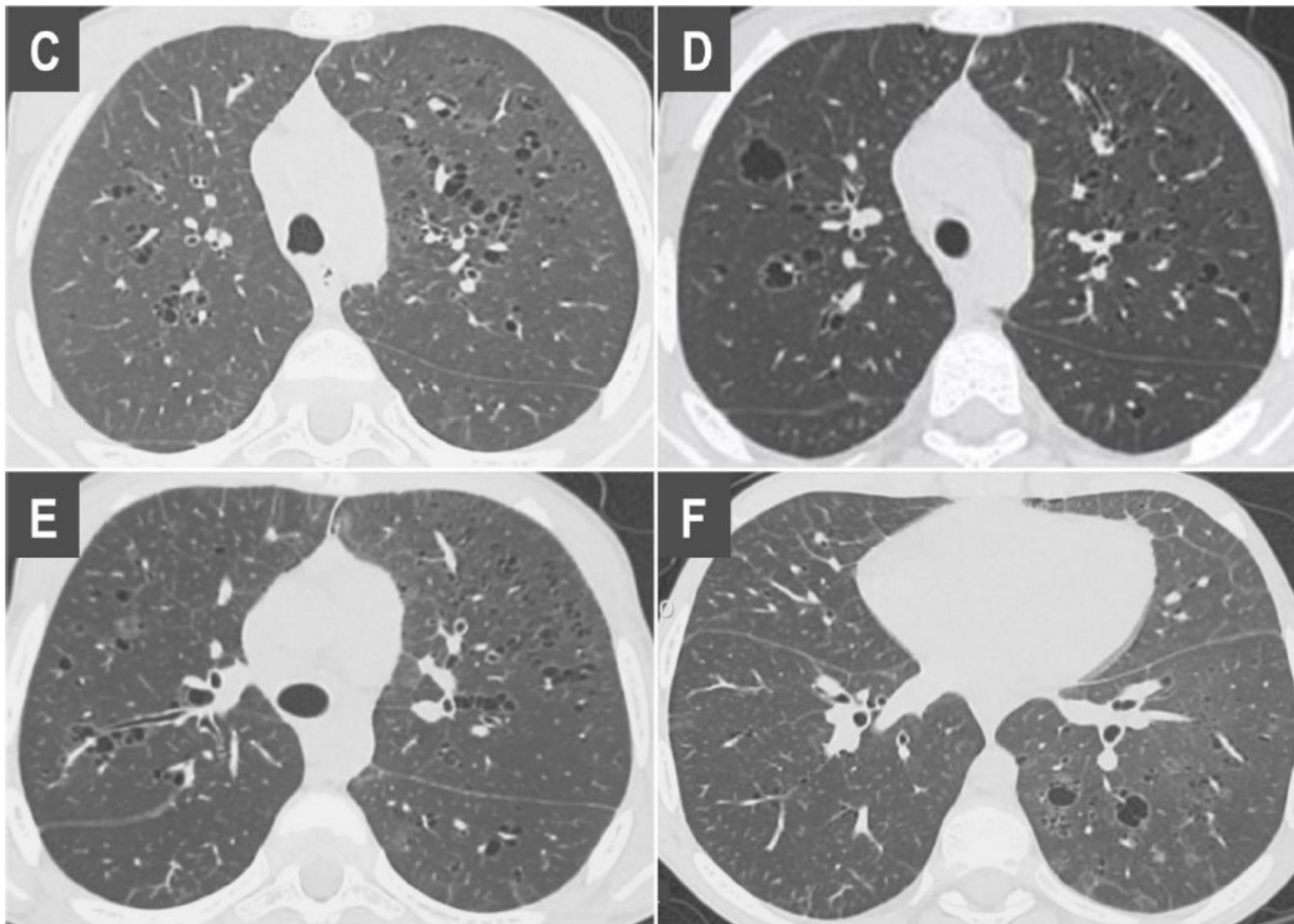
DAD

LIP

Klinické črty	Rádiologické črty
Príznaky: Pozvoľný nástup s pomalou progresiou. Rizikové faktory: pri idiopatickej LIP žiadna jasná predispozícia podľa veku alebo pohlavia. Rizikové faktory pre sekundárnu LIP sa líšia v závislosti od základnej etiológie.	Tenkostenné cysty s prevahou stredných a dolných lalokov s retikuláciou, opacitami mliečneho skla, bronchovaskulárnym zhrubnutím a perilymfatickým intersticiálnym zhrubnutím; tenkostenné cysty náhodne distribuované alebo s prevahou dolných lalokov môžu byť jediným alebo dominantným nálezom.

LIP

PPFE

Klinické črty	Rádiologické črty
Prezentácia: Chronický nástup, ale s variabilným rizikom progresie. Často spojené s výraznou stratou hmotnosti. Rizikové faktory: Žiadna jasná predispozícia k veku alebo pohlaviu.	Škvrité alebo difúzne opacity mliečneho skla, ktoré môžu časom progredovať do fibrózy s výraznými trakčnými bronchiektáziami, porušením architektiky pľúc a plástovatením.

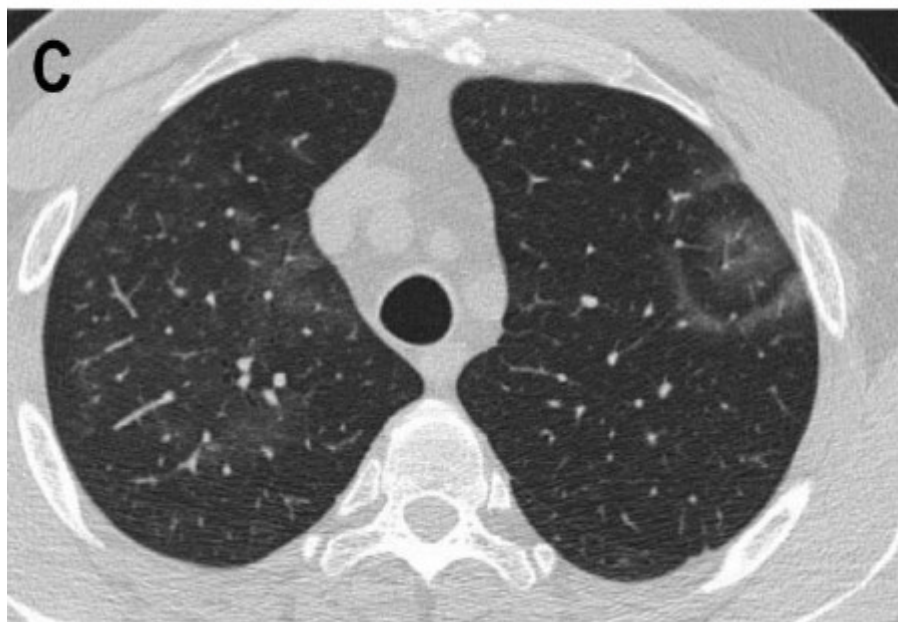
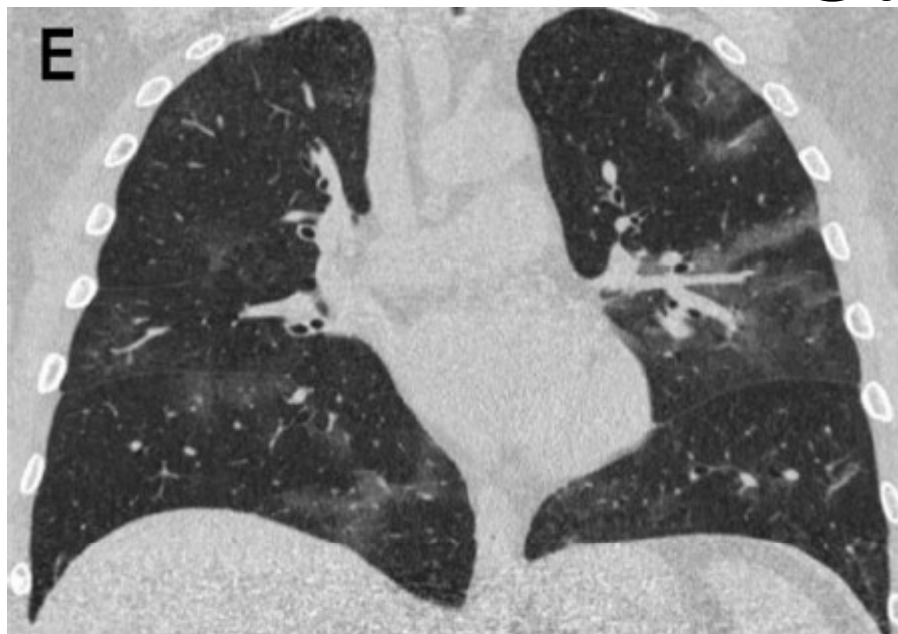
PPFE

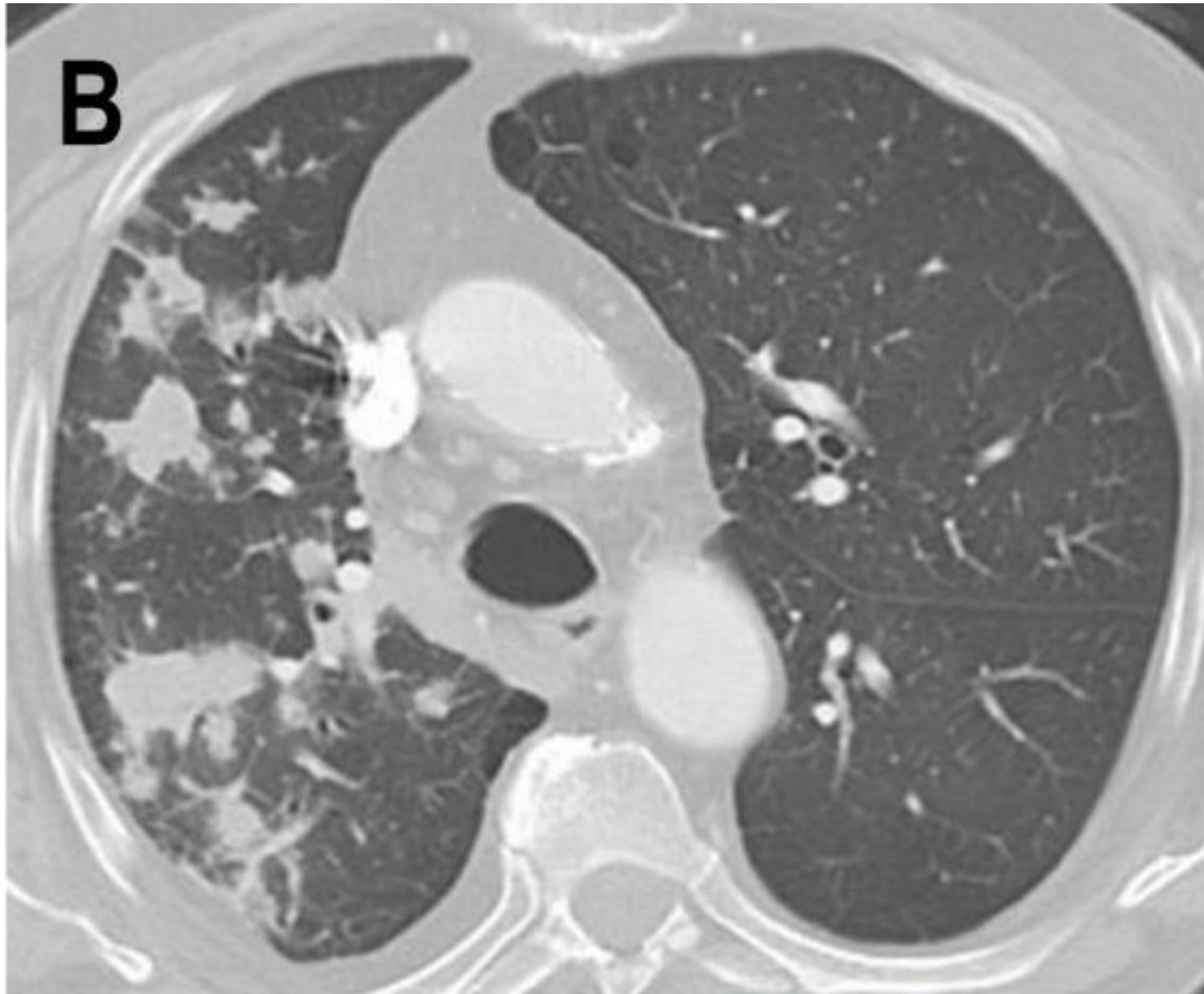
OP

Klinické črty	Rádiologické črty
Prezentácia: akútny alebo subakútny nástup respiračných a konštitučných symptómov. Typicky reverzibilné, ale s potenciálom pre reziduálnu fibrózu; nízky potenciál pre pokračujúcu progresiu kryptogénnej OP, s vyšším potenciálom pre recidívu alebo progresiu pri niektorých príčinách, najmä CTD. Rizikové faktory: Žiadna jasná predispozícia k COP na základe veku alebo pohlavia. Rizikové faktory pre sekundárnu OP sa líšia v závislosti od základnej etiológie.	Škvrité konsolidácie so vzduchovým bronchogramom, nepravidelné opacity mliečneho skla, fokálne noduly a/alebo tumoru podobné lézie, niekedy s halo sign, reverzným halo sign, perilobulárnym vzorom alebo vzduchovým bronchogramom.

OP

AFOP

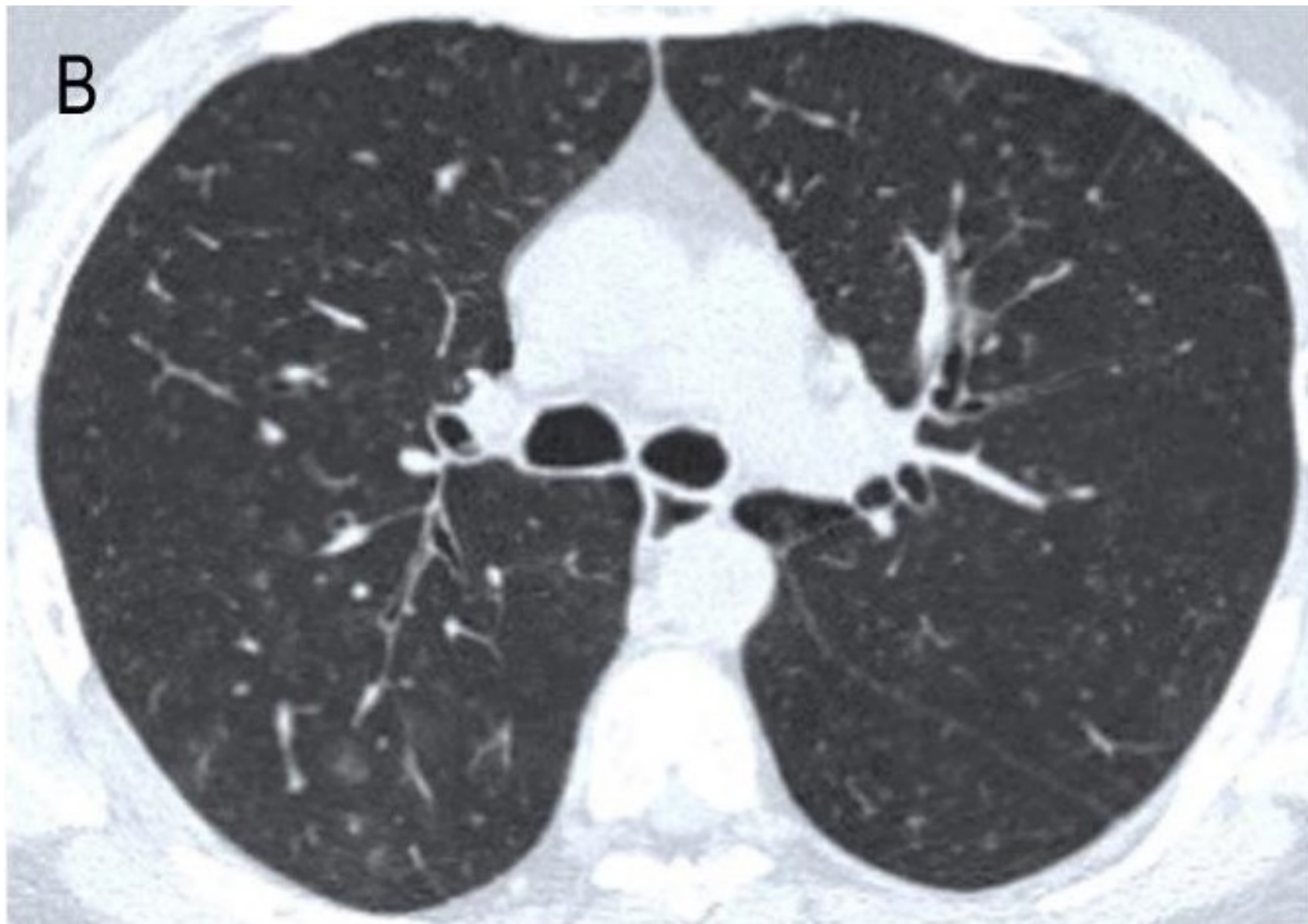
CiOP

RB-ILD

Klinické črty	Rádiologické črty
<i>Prezentácia: Subakútny nástup s potenciálom zlepšenia alebo vymiznutia po ukončení fajčenia. Rizikové faktory: dospelí fajčiari s miernou prevahou mužov.</i>	Predominantne v norných lalokoch centrilobulárne noduly mliečneho skla.

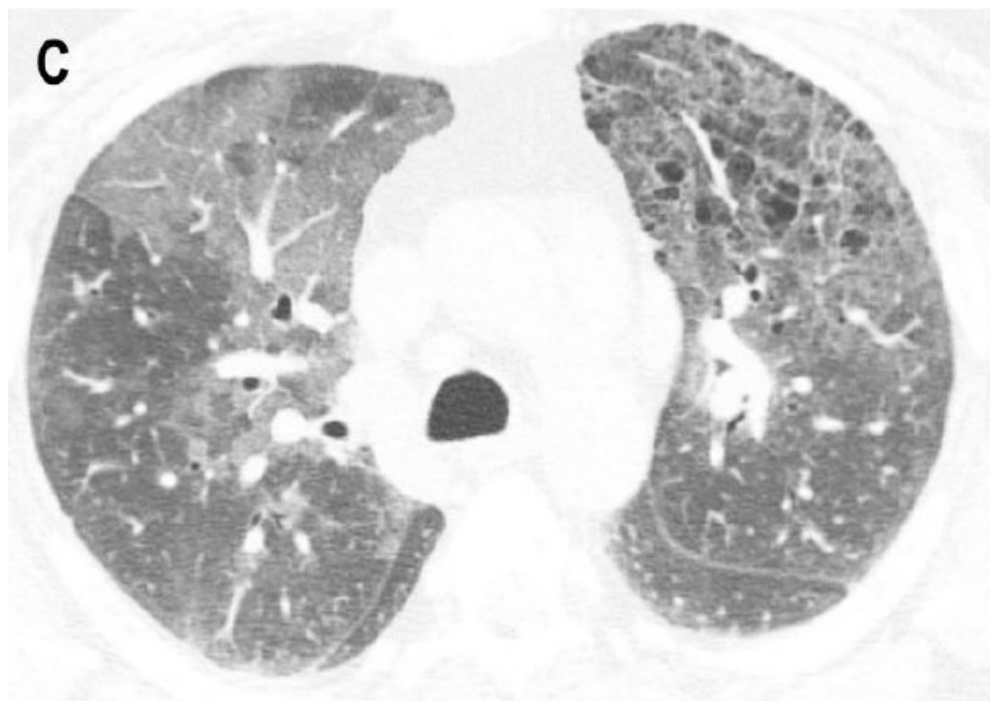
RB-ILD

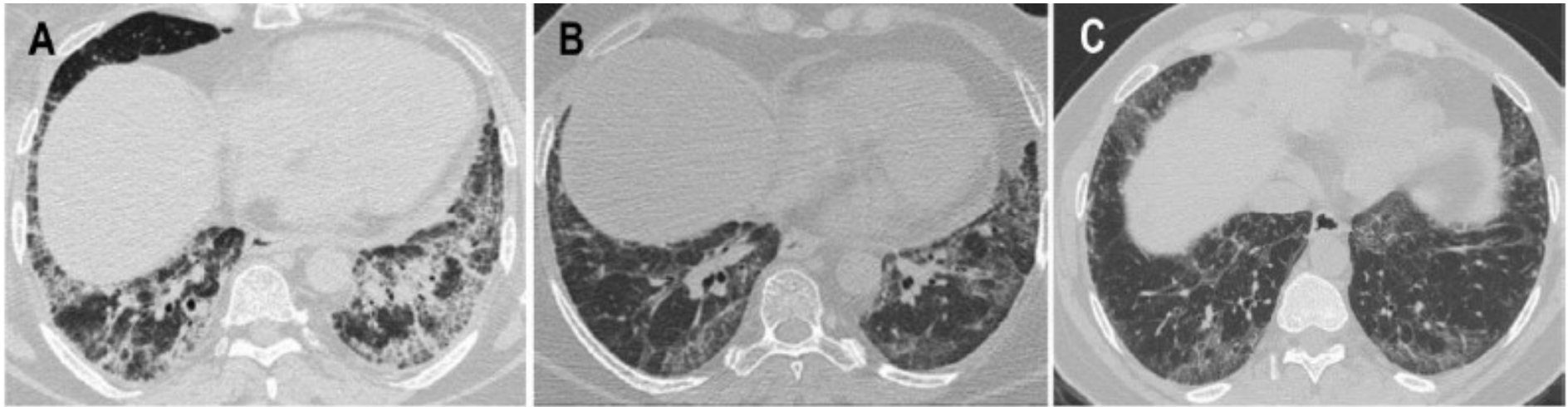
AMP

Klinické črty	Rádiologické črty
Prezentácia: Vysoko variabilný nástup, v podskupinách možná progresia. Rizikové faktory: dospelí fajčiari s miernou prevahou mužov, hoci u nefajčiarov boli hlásené zriedkavé prípady.	Prevládajúce postihnutie stredných až dolných častí pľúc s variabilným postihnutím horných častí, môže byť prevažne periférne. Primárne škvrnité a konfluujúce opacity mliečneho skla s hladkou retikuláciou. V mliečnom skle môžu byť prítomné cystické priestory; možno pozorovať aj emfyzém a trakčné bronchiektázie.

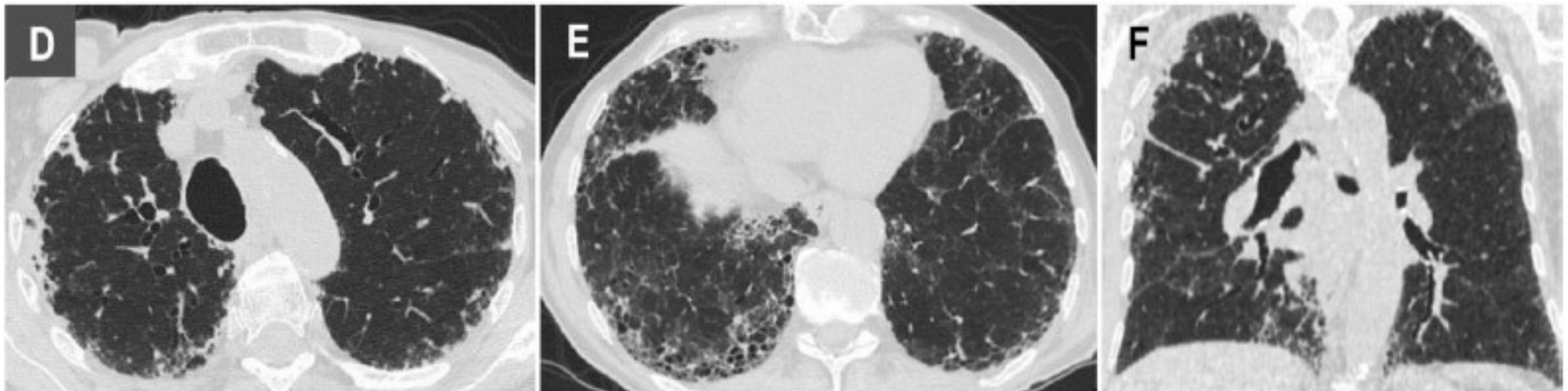
AMP

NSIP+OP

PPFE+UIP

HP+emfyzém

